

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (OMBUDSMANLIK)

SAYI : 18745356-101.07.04-E.13984

BAŞVURU NO : 2018/1276

KARAR TARİHİ : 07/08/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE :

BAŞVURUNUN KONUSU :

Diyanet İşleri Başkanlığı

Başvuranın kendisiyle aynı durumda bulunan bir kişinin açtığı davayı kazanması üzerine idarenin temyiz yoluna başvurmaktan vazgeçerek 633 sayılı Kanunun 18 inci maddesi kapsamında atamasını sağlamış olması nedeniyle kendisinin de atamasının yapılması talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ :

7.2.2018

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

- 1) *Başvuran, Kurumumuza e-başvuru yoluyla yaptığı başvurusunda ve eklerinde, özetle; 6495 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesi ile 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığının Kuruluş Görevleri Hakkında Kanuna eklenen Geçici 18 inci maddenin, 02/08/2013 tarihli ve 28726 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmesiyle, 3 ay vekil kuran kursu öğreticiliği yapanların kadroya alınmasının gerçekleştirildiğini, kendisinin geçici ücretli kuran kursu öğreticiliği yaptığını, atanmak için Ordu Müftülüğüne zamanında müracaatta bulunduğunu, Ordu Müftülüğünün başvurusunu reddettiğini, Ordu İdare Mahkemesinde açtığı davayı ise kaybettiğini, daha sonra aynı şartları taşıyan ... isimli bir vatandaşın Ankara 1. İdare Mahkemesinde açtığı davayı kazandığını ve Keçiören Müftülüğünde çalışmaya başladığını öğrendiğini, Diyanet İşleri Başkanlığının temyizde bulunmasına rağmen 15/03/2017 tarihinde*

Danıştay Genel Yazı İşleri Müdürlüğü kayıtlarına giren dilekçesi ile temyiz isteminden vazgeçtiğini, idarenin feragat etmesinin bunu (bu şartları taşıyanların istihdamını) kabul ettiği anlamına geldiğini, bunun üzerine kendisinin de Diyanet İşleri Başkanlığına dilekçe verdiğini, ancak başvurusunun reddedildiğini ifade ederek; hak ve hakkaniyet açısından aynı şartları taşıyan kendisinin de atamasının yapılmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2) *Diyanet İşleri Başkanlığının 09/04/2018 tarihli ve 42920 sayılı yazısında, özetle;*

- 2.1) 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna 02/08/2013 tarihli ve 28726 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesi ile eklenen Geçici 18 inci madde uyarınca atanma talebinde bulunanların başvurularının incelenerek Kanun'da öngörülen şartları taşıyanların atamalarının yapıldığı, atanma şartlarını taşımayanların başvurularının ise reddedildiği,
- 2.2) Başvuran ile ...'ın da bu kapsamda başvuruda bulunduğu, ancak her ikisinin başvurularının da Kanun hükmünde öngörülen süreler arasında en az üç ay süreyle Başkanlığa bağlı Kur'an kurslarında vekil Kur'an kursu öğreticisi olarak görev yapmış olma şartını taşımadıkları gerekçesi ile reddedildiği,
- 2.3) Bunun üzerine, başvuranın Ordu İdare Mahkemesinin E:2013/... sayılı, Ayşegül ...'ın da Ankara 1. İdare Mahkemesi'nin E.2013/... sayılı dosyalarına kayden açmış oldukları iptal davalarıyla Başkanlığın işlemleri aleyhine idari yargı yoluna başvurdukları,
- 2.4) Söz konusu davalarda Hukuk Müşavirliğince gerekli savunmaların yapıldığı ve yargılama sonucunda başvuranın açmış olduğu davada, Ordu İdare Mahkemesi'nin 07/05/2015 tarihli ve E:2013/..., K:2015/... sayılı kararı ile davanın reddine karar verildiği ve davacı tarafından temyiz yoluna başvurulmadığından davanın reddine dair verilen kararın 08/09/2015 tarihi itibariyle kesinleştiği,
- 2.5) ...'ın açmış olduğu davada ise, önce Ankara I. İdare Mahkemesi'nin 17/07/2014 tarihli ve E:2014/... sayılı kararı ile dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına karar verildiği; bilahare aynı mahkemenin 10/10/2014 tarihli ve E:2014/..., K:2014/... sayılı kararı ile dava konusu işlemin iptaline karar verildiği,
- 2.6) Yürütmenin durdurulması kararına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesi nezdinde itiraz yoluna başvurulmuş ise de, bu başvurunun Ankara Bölge İdare Mahkemesi 'nin 20/08/2014 tarihli ve Y.D. İtiraz No:2014/... sayılı kararı ile reddedildiği,
- 2.7) İşlemin iptaline dair verilen karara karşı önce temyiz yoluna başvurulduğu, bilahare yapılan değerlendirme sonucunda iptal kararına karşı temyiz yoluna gidilmemesinin İdarenin hizmetlerinin yürütülmesi açısından kamu yararına ve hizmet gereklerine daha uygun olduğu değerlendirilerek Danıştay 12. Daire Başkanlığı'na verilen 14/03/2017 tarihli dilekçe ile temyiz yoluna başvurulmasından sarfınazar edildiğinin bildirildiği, bunun üzerine Danıştay 12. Dairesi'nin 04/04/2017 tarihli ve E:2016/..., K:2017/... sayılı kararıyla "temyiz isteği hakkında karar verilmesine yer olmadığına" karar verildiği,

- 2.8)** İdari işlemlerin idarenin görev ve yetkisi kapsamında kamu gücünü kullanmak suretiyle tesis ettiği tek taraflı irade açıklamaları olduğu, bu hukuki işlemler tesis edilirken genellikle idari işlemlerin tesisinde idarenin takdir yetkisi olmakla birlikte, hukuk düzeninin belirli şart ve durumların gerçekleşmesi halinde belli bir çözüm şeklini uygulama yükümlülüğünü getirdiği durumlarda takdir yetkisini ortadan kaldıran bağlı yetkinin söz konusu olduğu, 633 sayılı Kanun'a 6495 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 18 inci maddenin de idareye takdir yetkisi tanımayan ve hangi şartlarda kimlerin hangi göreve atanacağını tanzim eden bir hukuk kuralı olduğu,
- 2.9)** Buna göre Kur'an kursu öğreticisi kadrolarına atanabilmek için bu Kanun hükmünde sayılan şartların arandığı, Kanun'da öngörülen şartları taşıyanların atamalarının yapılması ve bu şartlardan birisini veya birkaçını taşımayanların atanmaması noktasında idarenin herhangi bir takdir yetkisinin bulunmadığı, Geçici 18 inci maddeden yararlanmak için başvurular ile başvuran ve ...'ın şartlarının da bu Kanun hükmüne göre değerlendirildiği ve yaptıkları Kur'an kursu öğreticiliği görevlerinin vekil sıfatıyla yapılmadığı anlaşıldığından atanma taleplerinin reddedildiği,
- 2.10)** 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28 inci maddesine göre, idare mahkemelerince verilen iptal kararlarının uygulanmasında da idarenin bağlı yetki içinde olduğu, bu bağlamda söz konusu kişiler tarafından açılan davalarda idare mahkemelerince verilen iptal kararlarının uygulanmasının Kanun'un emredici hükmü olup idarenin bu kararları geciktirmesinin dahi suç oluşturduğu,
- 2.11)** Ancak iptal kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulmasının veya temyiz başvurusundan sarfınazar edilmesinin kamu yararı ve hizmet gerekleri çerçevesinde idarenin takdir yetkisinde olduğu, bu konuda idareyi bağlayan bir mevzuat hükmü bulunmadığı,
- 2.12)** ... hakkında verilen yürütmenin durdurulması ve iptal kararlarının kanun gereği uygulandığı, iptal kararının aleyhine kanun yollarına başvurulmasında idarenin takdir yetkisi bulunduğundan İdare olarak bu takdir yetkisinin temyiz yoluna başvurmak yolunda kullanıldığı,
- 2.13)** İdare mahkemelerince davanın reddine dair kararların da tesis edilen idari işlemin hukuka uygun olduğunu gösteren kararlar olması sebebiyle, idare mahkemesince davanın reddine dair verilen bir karara rağmen idarenin bu hükme aykırı bir işlem tesis etmesine imkan bulunmadığı, aksi halde mahkemece hukuka uygun olduğu kabul edilen bir işlemin aksine yapılacak bir işlemin bu defa hukuka aykırılık teşkil edeceğinin tartışmasız olduğu, bu itibarla başvuranın açmış olduğu davanın reddedilmesinden sonra başvuranın atanma talebinin kabul edilerek Kur'an kursu öğreticiliğine atanmasının kanuna aykırılık teşkil edeceği,
- 2.14)** Düzenleyici işlemler hakkında verilen yürütmenin durdurulması ve iptal kararları hariç, idari yargı yerlerince verilen yürütmenin durdurulması ve iptal kararlarının yalnızca tarafları bağlayıcı olduğu, bu kararlardan üçüncü kişilerin istifade etmesine imkân bulunmadığı,

2.15) 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a 6495 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 18 inci maddeden yararlanmak amacıyla yaptıkları başvuruları reddedilenler tarafından toplam 64 dava açıldığı, bu davalardan 60'ında davanın reddine, 4'ünde de işlemin iptaline karar verildiği; verilen iptal kararlarının Başkanlıkça temyizi üzerine 2 iptal kararının Danıştay tarafından bozulduğu, 1 iptal kararının onandığı ve 1 iptal kararı hakkında da Başkanlıkça temyiz yoluna başvurmadan sarfinazar edildiği,

2.16) Başvuranın 25/12/2017 tarihli dilekçesinin reddedilmesine ilişkin Başkanlığımızın 11/01/2018 tarihli ve 4428 sayılı işlemine karşı başvuran tarafından yargı yoluna başvurulmadığı, kaldı ki aynı konuda daha önce açılan davada verilmiş ve kesinleşmiş hüküm bulunduğundan böyle bir başvurunun kesin hüküm nedeniyle reddedilmesinin kuvvetle muhtemel olduğu,

3) *Diyanet İşleri Başkanlığının 13/06/2018 tarihli ve 73243 sayılı yazısında, özetle;*

3.1) Davanın takibinden vazgeçme onayı alınırken Hukuk Müşavirlerince ayrıca bir teklif hazırlanmadığı, Hukuk Müşavirince hazırlanan vazgeçme onayının 1. Hukuk Müşaviri tarafından imzalanmak suretiyle işlemin tamamlandığı,

3.2) Ankara 1. İdare Mahkemesi'nce verilen Yürütmenin Durdurulması Kararı gereği Kur'an Kursu Öğreticiliği görevine başlatılan davacı ...'ın halen görevine devam ediyor olması ve ayrıca Başkanlığın Kur'an Kursu Öğreticisine duyulan ihtiyacı da göz önüne alınarak söz konusu davanın takibinden vazgeçildiği, ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4) 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Vergi Usul Kanununun uygulanacağı haller" başlıklı 31 inci maddesinde;

"Bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda; hakim in davaya bakmaktan memnuiyeti ve reddi, ehliyet, üçüncü şahısların davaya katılması, davanın ihbarı, tarafların vekilleri, feragat ve kabul, teminat, mukabil dava, bilirkişi, keşif, delillerin tespiti, yargılama giderleri, adli yardım hallerinde ve duruşma sırasında tarafların mahkemenin sukununu ve inzibatını bozacak hareketlerine karşı yapılacak işlemler ile elektronik işlemlerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır."

5) 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun

5.1) "Davadan feragat" başlıklı 307 nci maddesinde;

"Feragat, davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir."

5.2) "Davayı kabul" başlıklı 308 inci maddesinde;

"Kabul, davacının talep sonucuna, davalının kısmen veya tamamen muvafakat etmesidir."

5.3) "Feragat ve kabulün şekli" başlıklı 309 uncu maddesinde;

"(1) Feragat ve kabul, dilekçeyle veya yargılama sırasında sözlü olarak yapılır."

(2) Feragat ve kabulün hüküm ifade etmesi, karşı tarafın ve mahkemenin muvafakatine bağlı değildir.”

5.4) “Feragat ve kabulün zamanı” başlıklı 310 uncu maddesinde;

“Feragat ve kabul, hüküm kesinleşinceye kadar her zaman yapılabilir.”

5.5) “Feragat ve kabulün sonuçları” başlıklı 311 inci maddesinde;

“Feragat ve kabul, kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğurur. İrade bozukluğu hâllerinde, feragat ve kabulün iptali istenebilir.”

6) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun “Vekâlet görevi ve aylık verilmesinin şartları” başlıklı 86 ncı maddesinde;

“Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

... Ancak, ilkökul öğretmenliği (yaz tatili hariç), tabiplik, dış tabipliği, eczacılık, köy ve beldelelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur’an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.”

7) 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’a 6495 sayılı Kanun’un 7 nci maddesiyle eklenen Geçici 18 inci maddesinde;

“30/06/2013 tarihi itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur’an kurslarında vekil Kur’an kursu öğreticisi olarak görev yapmakta olanlar ile 04/05/2005 ile 30/06/2013 tarihleri arasında en az üç ay süreyle Başkanlığa bağlı Kur’an kurslarında vekil Kur’an kursu öğreticisi olarak görev yapmış olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde müracaat etmeleri hâlinde, yeterlilik belgesine sahip olmaları koşuluyla Başkanlık tarafından Kur’an kursu öğreticisi kadrosuna atanırlar. Bu madde uyarınca memur kadrolarına atanmaların beş yıl süreyle başka kamu kurum ve kuruluşlarına nakli yapılamaz.

Bu madde kapsamında atama yapılacak kadrolar, başka bir işleme gerek kalmaksızın atama işleminin yapıldığı tarih itibarıyla ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin Başkanlığa ait bölümüne eklenmiş sayılır. İhdas edilen kadrolar; unvanı, sınıfı, adedi ve derecesi belirtilmek suretiyle atamanın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.”

8) 03/03/2000 tarihli ve 23982 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren (Mülga) Diyanet İşleri Başkanlığı Kur’an Kursları ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliğinin

8.1) “Öğreticilikte geçici olarak görevlendirilecekler” başlıklı 21 inci maddesinde;

“Kurslarda öğretici ihtiyacının kadrolu öğrencilerle karşılanması esastır. Ancak bu ihtiyaç kadrolu öğretmenlerle karşılanamadığı takdirde Devlet memuru, memur emeklisi veya sigortalı

olup Kur'an kursu öğreticiliği yapabilecek niteliğe sahip olanlar, ilgili müftünün teklifi ve mülki amirin onayı ile geçici olarak Kur'an kursu öğreticiliğinde görevlendirilebilir.”

8.2) “Memur olmayanların kurslarda çalıştırılması” başlıklı 23 üncü maddesinde;

“Kadrolu personel dışında, kurslarda ve eklentilerinde görev alacak olanlar, ilgili müftünün teklifi ve mülki amirin onayı ile görevlendirilirler.”

8.3) “Ek ders ücretleri” başlıklı 25 inci maddesinde;

“Kurslarda yönetici ve öğretici olanlar ile öğreticilikte geçici olarak görevlendirilenlerin ek ders ücretleri, 29/08/1984 tarihli ve 84/8502 sayılı Kararnamenin eki Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Kurslarında Okutulacak Ders Saatleri ile Ek Ders Ücretlerine Dair Esaslar'a göre ödenir.”

9) 07/04/2012 tarihli ve 28257 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Eğitim ve Öğretimine Yönelik Kurslar ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliğinin

9.1) “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde;

“Bu Yönetmelikte geçen;

... ç) Geçici öğretici: Kur'an kursu vekil öğreticiliğinde aranan şartları haiz olmaları kaydıyla, üzerinde resmi görevi bulunan veya bulunmayanlardan ücret karşılığı ders vermek üzere görevlendirilenleri,

... f) Öğretici: Kadrolu, sözleşmeli, vekil ve geçici Kur'an kursu öğreticisini,

... ğ) Vekil öğretici: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86'ncı maddesinde ve Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin ilgili maddesinde aranan şartları haiz olmak kaydıyla açıktan vekil olarak atananları,

... ifade eder.”

9.2) “Vekil veya geçici öğretici görevlendirme” başlıklı 7 nci maddesinde;

“Kur'an kurslarında öğretici ihtiyacının kadrolu veya sözleşmeli öğretmenlerle karşılanması esastır. Bu ihtiyacın kadrolu veya sözleşmeli öğretmenlerle karşılanamaması halinde vekil veya geçici öğretici görevlendirilebilir.”

10) 25/10/2011 tarihli ve 28095 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan (Mülga) Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin “Atama Usulü” başlıklı 18 inci maddesinin 9 uncu fıkrasında;

“657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine göre boş kadrolardan;

- a) *Vaiz kadrolarına, ilgili Daire Başkanının teklifi üzerine İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğünün onayı ile,*

b) *Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip ve müezzin-kayyim kadrolarına Başkanlığın onayı alındıktan sonra il müftüsünün teklifi üzerine vali onayı*

ile açıktan vekil atanabilir." düzenlemelerine yer

verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

11) Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; idarenin eşitlik ve hukuk devleti ilkesi gereğince başvuranın atanma talebini de kabul etmesi; ayrıca, adaleti sağlamak için 633 sayılı Kanun'a eklenen 18 inci maddenin yürürlüğe girdiği dönemde halihazırda çalışmakta olan ve maddede belirtilen dönemlerde en az üç ay geçici Kur'an kursu öğreticisi olarak çalışmış olanlar ile diğer başvurusu reddedilenlerin de kadroya alınmaları için yeni bir düzenleme yapılması yönünde idareye tavsiyede bulunulması gerektiğine yönelik hazırlanan öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

12) Başvuran, idarenin ... adlı kişinin 633 sayılı Kanuna eklenen Geçici 18 inci madde kapsamında atamasının yapılmaması işleminin iptaline yönelik olarak verilen mahkeme kararının temyizi amacıyla Danıştay nezdinde açtığı davadan feragat ettiğini, bunun aynı durumda olan kişilerin istihdam edilmesi gerektiğini idarenin kabul ettiği anlamına geldiğini, bu sebeple söz konusu kişiyle aynı şartlara sahip olmasına rağmen atamasının yapılmamasına itiraz ederek hakkaniyet açısından kendisinin de atamasının yapılmasını talep etmektedir.

13) 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna 02/08/2013 tarihli ve 28726 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesi ile eklenen Geçici 18 inci maddede, 30/06/2013 tarihi itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an kurslarında ve kil Kur'an kursu öğreticisi olarak görev yapmakta olanlar ile 04/05/2005 ile 30/06/2013 tarihleri arasında en az üç ay süreyle Başkanlığa bağlı Kur'an kurslarında vekil Kur'an kursu öğreticisi olarak görev yapmış olanların üç ay içinde müracaat etmeleri hâlinde ve yeterlilik belgesine sahip olmaları koşuluyla Başkanlık tarafından Kur'an kursu öğreticisi kadrosuna atanacakları düzenlenmiş; bu madde kapsamında yapılan başvurular üzerine sayılan şartları taşıyanların başvuruları kabul edilerek atamaları yapılmış, bazı başvurular da ilgililerin gereken şartları karşılamadığı gerekçesiyle idarece reddedilmiştir.

14) ...'ın 04/09/2013 tarihli ve başvuranın 21/10/2013 tarihli dilekçe ile bu madde kapsamında Kur'an kursu öğreticisi olarak atanma yönündeki talepleri, söz konusu madde kapsamındaki atamaların Diyanet İşleri Başkanlığından vekil atama izni almak suretiyle Valilik onayıyla vekil olarak görev yapanları kapsadığı, kendilerinin ise geçici olarak görevlendirilmiş olmaları nedeniyle vekil olarak görev yapmış olma şartını taşımadıkları gerekçesiyle, idarenin sırasıyla 11/09/2013 ve 22/10/2013 tarihli resmi yazılarıyla, atanmalarının mümkün olmadığı belirtilerek reddedilmiştir.

- 15) Bunun üzerine, başvuranın açtığı davada yürütmeyi durdurma talebi Ordu İdare Mahkemesinin 27/02/2014 tarihli ve 2013/... esas sayılı kararıyla reddedilmiş, davanın esasına ilişkin olarak da aynı mahkemenin 07/05/2015 tarihli ve E:2013/..., K:2015/... sayılı kararıyla davanın reddine karar verilmiş, başvuranın temyiz yoluna başvurmaması nedeniyle mahkemece verilen karar 08/09/2015 tarihi itibarıyla kesinleşmiştir.
- 16) Diğer yandan, ... tarafından açılan davada ise, Ankara I. İdare Mahkemesi'nin 17/07/2014 tarihli ve E:2014/... sayılı kararı ile dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiş, idarenin yürütmenin durdurulması işlemine itirazı da Ankara Bölge İdare Mahkemesinin 20/08/2014 tarihli ve Y.D. İtiraz No:2014/... sayılı kararı ile reddedilmiş, ardından ise mahkemenin 10/10/2014 tarihli ve E:2014/..., K:2014/... sayılı kararı ile dava konusu işlemin iptaline karar verilmiş, bunun üzerine mahkeme kararı gereğince ilgilinin ataması yapılarak göreve başlatılmıştır.
- 17) Ancak, idare 14/11/2014 tarihli dilekçesiyle Danıştay nezdinde temyiz yoluna giderek mahkeme kararının iptalini talep etmiş, daha sonrasında ise 14/03/2017 tarihinde Danıştay 12. Dairesi Başkanlığına sunduğu dilekçeyle ise karara karşı temyiz yoluna başvurmadan sarfınazar ettiğini belirterek temyiz talebinin işlemde kaldırılmasını ve kararın temyiz edilmemiş sayılmasına karar verilmesini istemiş, bunun üzerine Danıştay 12. Dairesinin 04/04/2017 tarihli ve E:2016/..., K:2017/... sayılı kararıyla "temyiz isteği hakkında karar verilmesine yer olmadığına" karar verilmiştir.
- 18) 633 sayılı Kanun'un Geçici 18 inci maddesi incelendiğinde, belli dönem içerisinde vekil olarak Kur'an Kursu Öğreticiliği yapanların kadroya geçirilmesinin öngörüldüğü, bu maddeden yararlanmak isteyen fakat geçici Kur'an kursu öğreticisi olarak görev yapanların taleplerinin vekil olarak görev yapmadıkları gerekçesiyle reddedildiği, başvurusu reddedilen 64 kişiden 60'ı hakkında idare mahkemelerince ret kararı verildiği, işlemin iptali yönünde karar veren idare mahkemelerinin kararlarından 2'sinin de Danıştay tarafından idarenin öne sürdüğü savunma ile ret yönünde karar veren idare mahkemelerinin gerekçeleri doğrultusunda bozulduğu, 1 iptal kararının başvurusu kabul edilen kişiye gerekli belgelerin belli bir süre içerisinde sunulması yönündeki idarenin yazısının ilgiliye tebliğ edilmemiş olması nedeniyle ilgilinin zamanında belgeleri sunmadığı gerekçesiyle atamasının yapılmaması yönündeki idari işlemin usulden iptal edildiği ve Danıştay 12. Dairesinin kararıyla idare mahkemesinin kararının hukuka uygun olduğu ve bozulmasını gerektirecek bir husus olmadığı gerekçesiyle onandığı, ... hakkında verilen iptal kararının ise Danıştay'ın istikrar kazanmış kararları doğrultusunda iptal edilme ihtimali yüksek olmasına rağmen idare tarafından davanın kabulü nedeniyle Danıştay'ın karar verilmesine yer olmadığı yönündeki kararıyla hükmen onanmış sayıldığı görülmektedir.
- 19) Her ne kadar idarenin öne sürdüğü şekilde idare mahkemelerinin kararları sadece tarafları bağlayan kararlar olsa da, hukuk devleti ilkesince idarenin her zaman hukuka uygun hareket etmesi, ilgili mevzuat hükümlerinde değişiklik olmadığı sürece bu hükümleri herkes için eşit şekilde uygulaması ve istikrar kazanmış uygulamalarından vazgeçmemesi gerekmektedir. Bu husus, vatandaşların idarenin işlem ve eylemlerine karşı kendilerini hukuki güvenlik içerisinde hissetmeleri bakımından idari istikrar, idari faaliyetlerin belirliliği ve düzenli idare ilkelerinin de gereğidir.

- 20) 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31 inci maddesinde feragat ve kabul ile ilgili olarak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiştir. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 307 nci maddesinde davadan feragat, 308 inci maddesinde ise davayı kabul işlemlerinin tanımlarına yer verilmiştir. Buna göre, feragat, davacının talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesi olup; kabul ise, davalının davacının talep sonucuna muvafakat etmesidir. Somut olayımızda, idare davalı konumunda olduğundan, her ne kadar mahkeme kararında 307 nci maddeye atıfta bulunarak idarenin davadan feragat ettiğinden bahisle karar verse de, esas itibariyle idarenin temyizden vazgeçmesi davayı kabul anlamına gelmektedir. Danıştay'ın ilgili kararında sehven bu şekilde gerekçelendirilse de, verilen karar esas olarak yerindedir. Zira, tarafların dava sonucu kesinleşinceye kadar davadan feragat veya davayı kabul hakkı bulunmaktadır.
- 21) İdare, Kurumumuza verdiği cevapta temyizden feragatin idarenin takdir yetkisi dahilinde olduğu belirtilmektedir. Ancak, idarenin takdir yetkisine sahip olması, idarenin keyfi olarak hareket edebileceği anlamına gelmemektedir. İdareye yasalarla tanınan takdir yetkisi mutlak olmayıp, kamu yararı ve hizmet gerekleri ile sınırlıdır. İdare, takdir yetkisini kullanırken kendisine verilen yetkinin amacı doğrultusunda hareket etmeli, nesnellik ve tarafsızlık içinde davranmalı, eşitlik kuralını gözetmeli, orantılılık ilkesine uymalı, kanunlar özel koşullar öngörmüşse bunlara uymalı; bu yetkiyi kamu yararı ve hizmetin gereklerine uygun bir şekilde objektif, makul ve geçerli neden ve gerekçelere dayalı olarak kullanılmalıdır.
- 22) İdare tarafından, ilgilinin halen görevine devam ediyor olması ve ayrıca Başkanlığın Kur'an Kursu Öğreticisi ihtiyacı da göz önüne alınarak kamu yararı ve hizmet gerekleri çerçevesinde davanın takibinden vazgeçildiği ifade edilmektedir. Ancak, kamu personel rejiminde personelin işe alınması ile ilgili şartlar statüler itibariyle personel kanunları ve kurum kanunları ile düzenlenmiş olup, işe alım sürecinde eşitlik ilkesi çerçevesinde herkese aynı hukuk kurallarının uygulanması gerekmektedir. Aksi bir tutum aynı hukuk kurallarının aynı durumda olan farklı kişilere farklı şekilde uygulanması sonucunu doğuracaktır ki, bu durum yukarıda bahsi geçen hukuk devleti ilkesinin gereklerine (istikrar, belirlilik, düzenlilik ilkelerine) de aykırı olacaktır.
- 23) Somut olayımızda, 633 sayılı Kanuna eklenen Geçici 18 inci maddeyle de belli şartları taşıyan kişilerin kadrolu Kur'an kursu öğreticisi olarak atanması imkanı getirilmiştir. Söz konusu hükmün bütün adaylara aynı şekilde uygulanması gerektiği açıktır. Kaldı ki, idarenin cevabi yazılarında bu maddede idareye takdir yetkisi tanınmadığı ve kanun koyucunun belirli şart ve durumların gerçekleşmesi halinde belli bir çözüm şeklini uygulama yükümlülüğünü getirmesi nedeniyle bağlı yetkinin söz konusu olduğu vurgulanmıştır. Ancak, somut olayımızda idarenin geçici Kur'an kursu öğreticisi olarak çalışanların vekil Kur'an kursu öğreticisi olarak çalışmadığı gerekçesiyle başvurularını reddederken ve idare mahkemelerinin iptal kararları üzerine temyiz yoluna başvururken, ... hakkında temyizden vazgeçerek, diğerlerinden farklı olarak bu kişinin söz konusu madde hükmünden yararlanmasını ve kadrolu Kur'an kursu öğreticisi olarak görevine devam etmesini (istihdamını) sağladığı, dolayısıyla idarenin işlemin sonuçları itibariyle maddede düzenlenen bağlı yetkiye aykırı hareket ettiği, bu yolla idari istikrardan uzaklaşarak kişiye özgü ve mevzuata aykırı bir istihdam yöntemi benimsediği görülmektedir.

- 24) Doktrinde, esas itibariyle özel hukukta uygulanan davadan feragat ve davayı kabul yollarının idare hukukunda idareler açısından kullanılmaması gerektiği, idarenin temyiz yoluna başvurmadan vazgeçme yetkisinin ise sadece temyiz başvurusundan önce kullanılabilmesi gerektiği yönünde görüşler bulunmaktadır. Bu görüşlerde, bazı idari işlemlerin kişilere yönelik tekil işlemler olsalar da, herkese aynı şekilde uygulanan belli mevzuat hükümlerine ve süregelen uygulamalara dayanıyor olması nedeniyle idarenin bir davadan feragatinin veya davayı kabulün ayrımcı uygulamalara yol açma ihtimalinin olduğunun, ayrıca idarelerin bireyler veya personel karşısında daha güçlü olması nedeniyle bu hakkın verilmesinin çeşitli sakıncaları bulunduğu vurgulandığı görülmektedir.
- 25) Ancak, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31 inci maddesinde feragat ve kabul ile ilgili olarak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanacağı ve tarafların hüküm kesinleşinceye kadar her zaman davadan feragat veya davayı kabul edebileceğinin düzenlenmiş olması nedeniyle, bu yöndeki işlemlerin mevzuata uygun olmadığını söylemek mümkün değildir. Ancak, idarenin kendisine tanınan takdir yetkisini yukarıda belirtilen ilkeler çerçevesinde kullanması, eşitliğe aykırı ve ayrımcı uygulamalara yol açmaması, objektif ve gerekçeli bir şekilde kullanması gerekmektedir.
- 26) Öte yandan, 633 sayılı Kanuna eklenen Geçici 18 inci madde incelendiğinde, sadece 30/06/2013 tarihi itibarıyla vekil Kur'an kursu öğreticisi olarak görev yapmakta olanlar ile 04/05/2005 ile 30/06/2013 tarihleri arasında en az üç ay süreyle Başkanlığa bağlı Kur'an kurslarında vekil Kur'an kursu öğreticisi olarak görev yapmış olanların başvuruları halinde kadroya alınmaları düzenleniş olmakla birlikte; Kur'an kursu öğretmenlerinin geçici veya vekil olarak görevlendirmelerine ilişkin sabık mevzuat hükümleri incelendiğinde 657 sayılı Kanun'un 86 ncı maddesi çerçevesindeki genel hükümler çerçevesinde vekil Kur'an kursu öğreticisi istihdamı mümkün olsa da, 03/03/2000 tarihli ve 23982 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve 07/04/2012 tarihine kadar yürürlükte kalan (Mülga) Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Kursları ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliğinde sadece geçici öğretici görevlendirilmesinin düzenlendiği, vekil Kur'an kursu öğreticisi görevlendirmesine ise 25/10/2011 tarihli ve 28095 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan (Mülga) Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde yer verildiği, ardından 07/04/2012 tarihli ve 28257 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Eğitim ve Öğretimine Yönelik Kurslar ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliğinde de vekil öğretici tanımına yer verildiği görülmektedir. Böylece, vekil Kur'an kursu öğreticisi görevlendirmesine ilişkin alt mevzuatta hüküm bulunmaması ve atama metodu öngörülmemesi nedeniyle 633 sayılı Kanuna eklenen Geçici 18 inci maddede yer alan zaman aralığının oldukça kısıtlandığı değerlendirilmektedir.
- 27) Söz konusu düzenlemeler incelendiğinde, geçici öğretmenlerin istihdamının onay usulü ve mali açıdan daha kolay ve az masraflı, vekil öğretici istihdamının ise daha zor ve masraflı olduğu; bu nedenle, yapılan görevlendirmeler vekaleten görevlendirmeyi gerektirse de usulen daha kolay olması nedeniyle geçici öğretici istihdamının tercih edildiği anlaşılmaktadır. Nitekim, gerek başvuranın geçici Kur'an kursu öğreticisi olarak atanmasına ilişkin 05/10/2010 tarihli olur yazısı incelendiğinde gerekse ...'ın Kur'an kursu öğreticisi olarak atanmasına ilişkin 19/11/2012 tarihli olur yazısı incelendiğinde bu kişilerin sırasıyla Kur'an kursu öğretmenlerinden birinin hastalanması ve bir başka Kur'an kursu öğreticisinin doğum iznine ayrılması nedeniyle

söz konusu kişiler görevlerine dönünceye kadar görevlendirildiği görülmektedir. Diğer dava dosyaları incelendiğinde de birçok durumda bu yolun tercih edildiği, söz konusu görevlendirmelerin vekaleten görevlendirmeyi gerektirse de usulen ve prosedürel olarak daha kolay olması nedeniyle geçici olarak görevlendirme yolunun seçildiği anlaşılmıştır.

- 28) Diğer yandan, geçici Kur'an kursu öğreticisi ile vekil Kur'an kursu öğreticisi istihdamı için aranan özellikler açısından herhangi bir farklılığın bulunmadığı, her iki istihdam türünde de yapılan işler bakımından fark bulunmadığı görülmektedir. İdare mahkemelerince verilen kararlarda da, ilgililerin her ne kadar vekil Kur'an kursu öğreticisi olarak görev yapmamış olsalar da bu niteliği haiz vasıfları taşımaları nedeniyle geçici öğretici olarak vekil öğreticinin yaptığı aynı işi yapması ve her iki görevlendirmenin niteliği bakımından bir ayrıma tabi tutulmasının hakkaniyetle bağdaşmaması nedeniyle idarenin atamama yönündeki işlemi hakkında iptal kararları verilmiştir. Bu bağlamda, vekil Kur'an kursu öğreticileri ile geçici Kur'an kursu öğreticileri arasında ayrıma gidilmesinin ve sadece vekil Kur'an kursu öğreticisi olarak görev yapmış olanlara bu hakkın verilmesinin hakkaniyete uygun olmadığı değerlendirilmektedir.
- 29) **Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde, ...'ın atanma başvurusunun kabul edilmemesi işlemi hakkında açılan dava üzerine işlemin iptal edilerek göreve başlatılması kararına karşı başvurduğu temyiz yolundan vazgeçmesi nedeniyle bu kişinin istihdamını sağlayarak, sonuç itibarıyla başvurusunu kabul etmediği kişilerden farklı olarak bu kişiyi geçici Kur'an kursu öğreticisi olarak çalışmasına rağmen 633 sayılı Kanun'a eklenen 18 inci maddeden yararlandırmış sayılması nedeniyle, idarenin başvuran ve benzer şartlara sahip olanların durumunu yeniden değerlendirerek gerekli işlemleri tesis etmesi yönünde idareye tavsiyede bulunulması gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.**

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

- 30) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde iyi yönetim ilkelerine yer verilmiş olup; idare tarafından, Kurumumuzca talep edilen bilgi ve belgeler süresi içinde gönderildiğinden *"kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi"* **ilkesine uygun hareket edildiği;** ancak, başvuranın talebini reddederken bu işlem karşısında hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğinin gösterilmemiş olması sebebiyle *"karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi"* **ilkesine uyulmadığı** tespit edilmiş olup, idareden bundan böyle bu ilkeye de uyması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

- 31) 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Ordu İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABÜLÜNE;**

Başvuran ve benzer şartlara sahip olanların durumunu yeniden değerlendirerek gerekli işlemleri tesis etmesi konusunda **DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; **DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI** tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **başvurana** ve **DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINA** tebliğine, Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi